

BA 207

ОРГАНИЗАЦИОННО ПОВЕДЕНИЕ

Приета: Прот. №8/02.03.2023г.

Лектор: Проф. д-р Галина Куртева

АНОТАЦИЯ

Дисциплината “Организационно поведение” има за цел да запознае студентите с основните характеристики на поведението на човека и човешките общности в организацията, както и да предостави практически полезни съвети за поведенчески анализ и основни подходи, методи и средства за въздействие върху индивидуалното и груповото трудово поведение. Дисциплината е базова за продължение и задълбочаване на социално-психологическите и поведенчески аспекти в управлението на човешките ресурси. Дисциплината има теоретико-приложен и интердисциплинарен характер и е насочена към задълбочаване на познанията и уменията на студентите в областта на функцията “управление на персонала” и всички функции, свързани с поведението на личността и умението за самоконтрол. Семинарните упражнения са насочени към създаване на умения у студентите за прилагане на основни подходи, методи и технологии за наблюдение, самонаблюдение, описание и анализиране на поведението на индивида и социалната група, както и на управленското въздействие върху последното. Използват се активни методи на обучение (предимно “работа на малки групи”, „игра на роли”, методът за колективна творческа работа, общи семинар-дискусии, тестове за интелигентност и пр.).

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основна цел при обучението по дисциплината Организационно поведение е да формира знания за това как функционира и се развива организацията като социална система, в т.ч. и на отношенията между хората в процеса на труда при конкретна окръжаваща среда. Информацията и знанията, получени от студентите ще им помогне:

1. Да разберат същността на организационното поведение като като интердисциплинарна област на изследване;
2. Да идентифицират факторите и процесите, определящи и характеризиращи организационното поведение на индивидуално, групово и организационно равнище;
3. Да научат как, започвайки работа, могат да влияят върху организационните условия, как да се адаптират към тях и при възможност да ги променят;
4. Да оценят ролята на мотивацията, като основен двигател на желанието за трудова дейност, както и на механизмите за нейното постигане;
5. Да осмислят значението на съвременните социални, технологически, политически и културни промени за съвременната организация и за поведението на хората в нея.

ПРЕДПОСТАВКИ

Организационното поведение е мултидисциплинарна наука. За усвояване на основните правила и принципни положения, както и за възприемане на приложната страна на знанията е

полезно студентите да имат предварително познание за общата теория на мениджмънта, за предмета и основните понятия на социологията, психологията, социалната психология, културологията, теорията на организацията, философията, икономиката на труда и други сродни дисциплини. В лекциите се разглеждат основни теоретически въпроси, структурирани в четири основни модула: въведение и основен понятиен апарат; управление на индивидуалното трудово поведение; управление на груповото трудово поведение; организационно-поведенска среда. Всеки раздел има своя подструктура, където чрез конкретни теми се изяснява съдържанието на въпросите и се формулират задания за семинари и реферати.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Редовно и дистанционно обучение			Задочно обучение		
			л	с	общо	л	с	общо
Счетоводство и финанси	Задължителна	6	30	30	60	30		30
Маркетинг и дигитални комуникации	Задължителна	6	30	30	60	30		30
Управление на бизнеса и международна икономика	Задължителна	6	30	30	60	30		30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

МОДУЛ 1: УВОД В ОРГАНИЗАЦИОННОТО ПОВЕДЕНИЕ

1. Същност, предмет и обхват на Организационното поведение.
2. Етапи в развитието на Организационното поведение.
3. Фундаментални концепции в Организационното поведение.
4. Подходи на Организационното поведение.

МОДУЛ 2: УПРАВЛЕНИЕ НА ИНДИВИДУАЛНО ТРУДОВО ПОВЕДЕНИЕ

1. Характеристики на личността (способности, интелигентност, темперамент)
2. Ценности, етика и динамика на индивидуалните различия
3. Социални възприятия (АЗ-ът в организационното поведение; Социален познавателен процес; Причинни характеристики и възприятинни изходи.

4. Организация и личност

- 4.1. Активация
- 4.2. Оценка на изявата
- 4.3. Участие в управлението
- 4.4. Стрес и неговото управление
- 4.5. Съветване
- 4.6. Ограничителни организационни въздействия върху личността
- 5.1 Мотивация на индивидуално трудово поведение
- 5.1. Мотивите и мотивацията
- 5.2. Мотивация, удовлетвореност и изява
- 5.3. Ролята на парите (трудовето възнаграждение) като мотиватор
- 5.4. Видове мотивация към труд. Отношение (нагласа). Ангажираност (съпричастност)
- 5.5. Мотивиране
- 5.6. Модифициране на индивидуалното трудово поведение

МОДУЛ 3: УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПОВИТЕ ПРОЦЕСИ И ПОВЕДЕНИЕ

1. Групи. Междугрупови отношения.
2. Групова динамика.
 - 2.1. Социално-групови роли
 - 2.2. Статус
 - 2.3. Социализация

- 2.4. Власт
- 2.5. Менторинг
- 2.6. Организационна политика
- 2.7. Организационният конфликт
- 2.8. Конформно поведение
- 2.9. Фрустрация и агресивност
- 3. Ръководство и лидерство в групата.
 - 3.1 Концепции за ръководство и лидерство.
 - 3.2 Заместители и усилватели на лидерството. Свр̀хлидерство. МУВ-концепция
 - 3.3 Управленски тренинг

МОДУЛ 4: УПРАВЛЕНИЕ НА РАЗВИВАЩАТА СЕ ОРГАНИЗАЦИЯ

1. Организации: жизнен цикъл, ефективност и дизайн. Философия на организационното развитие. Съвременни тенденции в дизайна на дл̀жността.
2. Организационна култура: промяна и развитие. Усвояване на организационната култура от персонала.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

I. Редовно обучение

Основните две дейности – лекции и семинарни занятия.

Методи на обучение - казуси, дискусии, симулации, ролеви игри, решаване на задачи, разработване на текущо оценявани, консултирани и рецензирани от преподавателя задания за самостоятелна работа.

II. Задочно обучение

Основни дейности – лекции

Методи на обучение – анализ на казуси, решаване на задачи, провеждане на дискусии.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

I. Редовно обучение

Семестриалната оценка на знанията и уменията на студентите в редовна форма на обучение може да бъде формирана въз основа на:

1) текущо оценяване

или

2) семестриален изпит.

Текущото оценяване се реализира по време на семестъра и включва:

- Два теста

Текущ тест 1 - включва въпроси вър̀ху проблематиката на темите в Модул 1 и Модул 2.

Текущ тест 2 - включва въпроси вър̀ху проблематиката на темите в Модул 3 и Модул 4.

- Индивидуални задания в семинарните занятия.

Текущото оценяване дава възможност за освобождаване от изпит при следния комплекс от условия:

1) оценка на текущите тестове минимум 4.50;

2) проявена активност в семинарните занятия - успешно изпълнение на индивидуални задания, решаване на казуси, участие в дискусии и други форми на инициатива.

Общата оценка не трябва да бъде по-малка от Много добър 4,50.

Семестриалният изпит включва решаване на тест с 3 отворени и 20 затворени въпроса.

Въпросите със свободен отговор могат да бъдат вър̀ху:

* конкретен казус;

* проблематиката на конкретна тема от лекционния материал.

Отговорът (не повече от една страница) на отделния отворен въпрос се оценява в зависимост от:

- Съответствие с постановките и концепциите на изучавания курс или конкретна тема;
- Логическата последователност в изложението;
- Пълнота на анализа на казуса;
- Умерено изразената собствена позиция по въпроса/казуса;
- Правилно прилагане на правописните, пунктуационните, граматичните, синтактичните и стилистичните правила.

II. Задочно обучение

Семестриален изпит.

Изпитът включва решаване на тест с 3 отворени и 20 затворени въпроса.

Въпросите със свободен отговор могат да бъдат вър̀ху:

* конкретен казус;

* проблематиката на конкретна тема от лекционния материал.

Отговорът (не повече от една страница) на отделния отворен въпрос се оценява в зависимост от:

- Съответствие с постановките и концепциите на изучавания курс или конкретна тема;
- Логическата последователност в изложението;
- Пълнота на анализа на казуса;
- Умерено изразената собствена позиция по въпроса/казуса;
- Правилно прилагане на правописните, пунктуационните, граматичните, синтактичните и стилистичните правила.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. **КУРТЕВА, Г.** ОРГАНИЗАЦИОННО ПОВЕДЕНИЕ, ЕКСПРЕС, ГАБРОВО, 2015Г.
2. **Паунов, М., М. Паунова, Ал. Паунов,** Организационно поведение, Сиела, 2019
3. **Панайотов, Д.** Организационно поведение - новите парадигми за човешкото развитие, Изд. НБУ, 2022

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

4. **Ангелов, А.,** Организационно поведение. Тракия-М, София 2002;
5. **Армстронг, М.** Управление на човешките ресурси. С., 1993.
6. **Дейвис, К.** Лидерите на новото време. София, Век 21, 2006.
7. **Димитров, Д.,** Управление на конфликта. С., 2005;
8. **Дракър, П.** Практика на мениджмънта. Класика и стил, София, 2004.
9. **Дуранкев, Б., Н. Цонев.** Организационна култура, етика и комуникации. С., 2010
10. **Илиев, Й.,** Управление чрез мотивация, В., 2009;
11. **Илиев, Й.,** Управление на човешките ресурси. Умението да мотивираме, С., 2005;
12. **Илиева, С.,** Ценности и трудова мотивация, С., 2009;
13. **Лоурънс, П. Р., Н. Нория.** Мотивирани или как човешката природа оформя решенията ни. Класика и стил, София, 2002.
14. **Люки, Р. Harvard Business Essentials.** Наемане и задържане на най-добрите хора. Класика и стил, София, 2004.
15. **Панайотов, Д.,** Психология на бизнеса, С., 2001;
16. **Паунов, М.,** Трудова мотивация, Сиела, С., 2012;
17. **Радославова, М.** Психичното въздействие на ръководителя върху сътрудниците в организацията. С., 2008.
18. **Смит, Хенри, Джон Уейкли.,** Психология на организационното поведение, ИУ-Варна, 1992;
19. **Тодоров, К.** Предприемачество и мениджмънт. Мартилен, София, 2004.
20. **Харизанова, М., М. Мирчев, Н. Миронова.,** Мениджмънт: ценности, комуникации, промяна. Университетско издателство "Стопанство", София, 2006.
21. **Христова, Т., Т. Христов.,** Организационно поведение: Защо, Кога, Как, Варна, 1998;
22. **Newstrom, J., Davis, K.,** Organizational Behaviour. IRWIN, 1991
23. **Kreitner, R., Kinicki, A.,** Organizational Behaviour. Boston, IRWIN, Inc., 1989
24. **Davis, K.** Organizational Behaviour. NY, McGraw-Hill, 1991.

ВА 207

ОРГАНИЗАЦИОННО ПОВЕДЕНИЕ

ЛЕКТОР: проф. д-р Галина Куртева

1. Същност, предмет и обхват на Организационното поведение.
2. Етапи в развитието на Организационното поведение. Фундаментални концепции в Организационното поведение. Подходи на Организационното поведение.
3. Личност и поведение на индивида в организацията.
4. Ценности, етика и динамика на индивидуалните различия
5. АЗ-ът в организационното поведение;
6. Социален познавателен процес;
7. Стресът и неговото управление
8. Мотивите и мотивацията на индивидуалното трудово поведение
9. Мотивация, удовлетвореност и изява.
10. Възможностите на тренинга за формиране на мотивационната нагласа на отделни членове и на цели групи от персонала
11. Модифициране на индивидуалното трудово поведение
12. Групи. Междугрупови отношения.
13. Социално-групови роли
14. Социализация на индивида в групата. Проблеми при социализацията.
15. Власт. Менторинг
16. Организационният конфликт.
17. Ръководство и лидерство в групата.
18. Заместители и усилватели на лидерството.
19. Философия на организационното развитие.
20. Усвояване на организационната култура от персонала.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. **КУРТЕВА, Г.** ОРГАНИЗАЦИОННО ПОВЕДЕНИЕ, ЕКСПРЕС, ГАБРОВО, 2015Г.
2. **Паунов, М., М. Паунова, Ал. Паунов,** Организационно поведение, Сиела, 2019
3. **Панайотов, Д.** Организационно поведение - новите парадигми за човешкото развитие, Изд. НБУ, 2022

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

4. **Ангелов, А.,** Организационно поведение. Тракия-М, София 2002;
5. **Армстронг, М.** Управление на човешките ресурси. С., 1993.
6. **Дейвис, К.** Лидерите на новото време. София, Век 21, 2006.
7. **Димитров, Д.,** Управление на конфликта. С., 2005;
8. **Дракър, П.** Практика на мениджмънта. Класика и стил, София, 2004.
9. **Дуранкев, Б., Н. Цонев.** Организационна култура, етика и комуникации. С., 2010
10. **Илиев, Й.,** Управление чрез мотивация, В., 2009;

11. **Илиев, Й.**, *Управление на човешките ресурси. Умението да мотивираме*, С., 2005;
12. **Илиева, С.**, *Ценности и трудова мотивация*, С., 2009;
13. **Лоурънс, П. Р., Н. Нория.** *Мотивирани или как човешката природа оформя решенията ни. Класика и Стил*, София, 2002.
14. **Люки, Р.** *Harvard Business Essentials. Наемане и задържане на най-добрите хора. Класика и стил*, София, 2004.
15. **Панайотов, Д.**, *Психология на бизнеса*, С., 2001;
16. **Паунов, М.**, *Трудова мотивация, Сиела*, С., 2012;
17. **Радославова, М.** *Психичното въздействие на ръководителя върху сътрудниците в организацията*. С., 2008.
18. **Смит, Хенри, Джон Уейкли.**, *Психология на организационното поведение*, ИУ-Варна, 1992;
19. **Тодоров, К.** *Предприемачество и мениджмънт. Мартилен*, София, 2004.
20. **Харизанова, М., М. Мирчев, Н. Миронова.**, *Мениджмънт: ценности, комуникации, промяна*. Университетско издателство "Стопанство", София, 2006.
21. **Христова, Т., Т. Христов.**, *Организационно поведение: Защо, Кога, Как*, Варна, 1998;
22. **Newstrom, J., Davis, K.**, *Organizational Behaviour*. IRWIN, 1991
23. **Kreitner, R., Kinicki, A.**, *Organizational Behaviour*. Boston, IRWIN, Inc., 1989
24. **Davis, K.** *Organizational Behaviour*. NY, McGraw-Hill, 1991.